

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл башкарма
комитеты

КАРАР

«2022 – 2030 елларга Татарстан Республикасы
Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл
жирлеге муниципаль берәмлегенең транспорт
инфраструктурасын комплекслы үстерү
программасын раслау турында»

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»
2003 елның 06 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе Шәһәр
төзелеше кодексына һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү
турында» 2014 елның 29 декабрдәгә 456-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе
Хөкүмәтенең «Жирлекләренң, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасы
системаларын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында» 2015 елның
25 декабрдәгә 1440 номерлы карары нигезендә, Татарстан Республикасы Кукмара
муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге башкарма комитеты КАРАР БИРӘ:

1. 2022 – 2030 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Олыяз
авыл жирлеге муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү
Программасын кушымта нигезендә расларга
2. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Олыяз авыл жирлеге башкарма
комитеты житәкчесе:

Р.Ф.Маликов

Татарстан Республикасы Кукмара
муниципаль районы Олыяз авыл жирлеген
башкарма комитетының 2021 елның 20
декабре 33 номерлы карарына кушымта

**2022 – 2030 ЕЛЛАРГА ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КУКМАРА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ОЛЫАЗ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕН МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ ТРАНСПОРТ
ИНФРАСТРУКТУРАСЫН КОМПЛЕКСЛЫ ҮСТЕРҮ
ПРОГРАММАСЫ**

ЭЧТӨЛӨК

1. Кереш
2. Программа паспорты
3. Олыяз авыл жирлегенен транспорт инфраструктурасының хэзерге торышы характеристикасы
4. Транспортка сорау, халыкның хэрэкэт итү күлэме һәм характеры, Олыяз авыл жирлеге территориясендә булган транспорт төрлэре буенча йөк ташу фаразлары
5. Олыяз авыл жирлегенен транспорт инфраструктурасын үстерүнен принципаль вариантлары һәм максатчан күрсәткечлэре буенча баяләү
6. Олыяз авыл жирлегенен транспорт инфраструктурасын үстерү буенча чаралар исемлеге һәм чараларны тормышка ашыру чираты
7. Олыяз авыл жирлегенен транспорт инфраструктурасын үстерү чараларын финанслау күлэмнэрен һәм чыганақларын баяләү
8. Олыяз авыл жирлегенен транспорт инфраструктурасын үстерү чараларының нәтижэлелеген баяләү
9. Олыяз авыл жирлеге территориясендә транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү өлкәсендә институцион үзгәртүлэр, эшчәнлекне хокукый һәм мәгълүмати тээмин итүне камилләштерү буенча тәкъдимнэр

1. КЕРЕШ

2022 – 2030 елларга Олыяз авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы түбәндәге документлар нигезендә эшләнде:

- «Россия Федерациясенең Шәһәр төзелеше кодексы» 2004 елның 29 декабрәндәге 190-ФЗ номерлы Федераль закон;

«Россия Федерациясендә автомобиль транспортында һәм шәһәр жир өсте электр транспортында пассажирлар һәм багажны даими ташуны оештыру һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2015 елның 13 июлендәге 220-ФЗ номерлы Федераль закон;

«Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2007 елның 8 ноябрәндәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон;

- «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон;

- «Жирлекләренең, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2015 елның 25 декабрәндәге 1440 номерлы карары

Программа Олыяз авыл жирлегенең (алга таба – жирлек) транспорт инфраструктурасын, шул исәптән жирлекнең социаль-икътисади һәм шәһәр төзелешен үстерүнең, транспорт соравы, халыкны йөртү һәм транспорт төрләре буенча йөк ташу күләме һәм характеры, автомобильләштерү дәрәжәсе, юл хәрәкәте параметрлары үсешенең төп юнәлешләрен, юл хәрәкәте иминлеге, транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә һәм халыкның сәламәтлегенә тискәре йогынтысы күрсәткечләрен билгели.

Программаның нигезен авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерүнең төрле юнәлешләре буенча программа чаралары системасы тәшкил итә. Әлеге Программа авыл жирлегенең тотрыклы үсешенә юнәлдерелгән һәм Татарстан Республикасы транспорт комплексын реформалаштыру буенча дәүләт сәясәтенә тулысынча туры килә.

Программаның максатлары һәм бурычлары – жирлекнең тормышның башка өлкәләрендәге эшчәнлек белән балансланган һәм координацияләнгән транспорт инфраструктурасын үстерү, социаль-икътисади үсеш өчен шартлар формалаштыру, халыкка, икътисади эшчәнлекне гамәлгә ашыручы юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә транспорт хезмәте күрсәтүнең куркынычсызлыгын, сыйфатын арттыру, транспорт инфраструктурасының жирлекнең әйләнә-тирә мохитенә тискәре йогынтысын киметү.

2. ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	2022 – 2030 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы
Программаның заказчысы	Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл башкарма комитеты 422127, Татарстан Республикасы, Кукмара районы, Олыяз авылы, Яна ур., 11
Программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл башкарма комитеты 422122, Татарстан Республикасы, Кукмара районы, Олыяз авылы, Яна ур., 11
Программаның жаваплы башкаручысы	Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл башкарма комитеты 422122, Татарстан Республикасы, Кукмара районы, Вахитово авылы, Яна ур., 11
Программаны эшләүнең максаты	Жирле әһәмияттәге транспорт инфраструктурасы объектларын төзү, реконструкцияләүгә булган ихтыяж нигезендә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасын баланслы, перспективалы үстерүне тәмин итү
Программаның бурычлары	<p>Программаның максатына ирешү шартлары булып түбәндәге бурычларны хәл итү тора:</p> <ul style="list-style-type: none"> - халыкка, шулай ук жирлек территориясендә икътисади эшчәнлек субъектларына транспорт хезмәте күрсәтүнең куркынычсызлыгы, сыйфаты һәм нәтижелелеге; - шәһәр төзелешен проектлау нормативлары нигезендә халык һәм икътисадый эшчәнлек субъектлары өчен транспорт инфраструктурасы объектларының үтемлелеге; халыкның хәрәкәттәге ихтыяжлары, жирлек территориясендә пассажирлар һәм йөк ташуда икътисадый эшчәнлек субъектларының ихтыяжлары нигезендә транспорт инфраструктурасын үстерү; - жирлектә шәһәр төзелеше эшчәнлегенә белән балансланган транспорт инфраструктурасын үстерү; - транспорт белән идарә итү өчен шартлар; - хужалык эшчәнлегенең икътисадый нәтижеләренә карата юл хәрәкәтендә катнашучыларның тормыш иминлеген һәм сәламәтлеген тәмин итү өчен өстенлекле шартлар булдыру; - башка транспорт чараларына карата гомуми файдаланудагы транспорт чаралары хәрәкәтенең өстенлекле шартларын булдыру; - жирлектә жәяүлеләр һәм велосипедта йөрү өчен шартлар; - гамәлдәге транспорт инфраструктурасы эшчәнлегенең нәтижелелеге.

<p>Максатчан күрсәткечләр</p>	<p>Ремонтланган юлларның озынлыгы (асфальт-бетон жәю), км; ЮТһ саны, берәмлек; ЮТһдә жәрәхәтләнүчеләр саны, кеше; Төзелгән автомобиль юллары озынлыгы, км.</p>
<p>Программаны тормышка ашыру вакыты</p>	<p>Программа 2022-2030 елларга исәпләнгән</p>
<p>Таләп ителә торган капитал кертемнәр күләме</p>	<p>Программа чараларын финанс ягыннан тәмин итү муниципаль программалар кысаларында муниципаль районның жирле бюджеты чаралары һәм Татарстан Республикасы чаралары хисабына гамәлгә ашырыла.</p> <p>2022 ел</p> <p>Программаларны финанслау күләме: 600 000 сум</p> <p>эксплуатация һәм ремонт чараларын үтәү юлы белән жирле эһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын тәмин итү; жирле эһәмияттәге урамнарны һәм юлларны капитал, агымдагы ремонтлау;</p> <p>- жәяүлеләр тротуарларын ясау, юлларны карап тоту, даими грейдерлау, чокырларны ямау, юл билгеләрен урнаштыру, урамнарны яктырту өчен светодиод прожекторлар урнаштыру, юл хәрәкәте иминлеген арттыруга юнәлдерелгән чаралар.</p> <p>2023 ел</p> <p>Программаларны финанслау күләме: 600 000 сум</p> <p>эксплуатация һәм ремонт чараларын үтәү юлы белән жирле эһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын тәмин итү; жирле эһәмияттәге урамнарны һәм юлларны капитал, агымдагы ремонтлау;</p> <p>- жәяүлеләр тротуарларын ясау, юлларны карап тоту, даими грейдерлау, чокырларны ямау, юл билгеләрен урнаштыру, урамнарны яктырту өчен светодиод прожекторлар урнаштыру, юл хәрәкәте иминлеген арттыруга юнәлдерелгән чаралар.</p>
	<p>2024 ел</p> <p>Программаларны финанслау күләме: 600 000 сум</p> <p>эксплуатация һәм ремонт чараларын үтәү юлы белән жирле эһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын тәмин итү; жирле эһәмияттәге урамнарны һәм юлларны капитал, агымдагы ремонтлау;</p> <p>- жәяүлеләр тротуарларын ясау, юлларны карап тоту, даими грейдерлау, чокырларны ямау, юл билгеләрен урнаштыру, урамнарны яктырту өчен светодиод прожекторлар урнаштыру,</p>

	<p>юл хэрэкэте иминлеген арттыруга юнэлдерелгэн чаралар.</p> <p>2025 ел</p> <p>Программаларны финанслау күлөмө:</p> <p>600 000 сум</p> <p>эксплуатация һәм ремонт чараларын үтәү юлы белән жирле эһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын тәэмин итү;</p> <p>жирле эһәмияттәге урамнарны һәм юлларны капитал, агымдагы ремонтлау;</p> <p>- жәяүлеләр тротуарларын ясау, юлларны карап тоту, даими грейдерлау, чокырларны ямау, юл билгеләрен урнаштыру, урамнарны яктырту өчен светодиод прожекторлар урнаштыру, юл хэрэкэте иминлеген арттыруга юнэлдерелгэн чаралар.</p> <p>2026-2030 еллар</p> <p>Программаларны финанслау күлөмө:</p> <p>3 000 000 сум.</p> <p>эксплуатация һәм ремонт чараларын үтәү юлы белән жирле эһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын тәэмин итү;</p> <p>жирле эһәмияттәге урамнарны һәм юлларны капитал, агымдагы ремонтлау;</p> <p>- жәяүлеләр тротуарларын ясау, юлларны карап тоту, даими грейдерлау, чокырларны ямау, юл билгеләрен урнаштыру, урамнарны яктырту өчен светодиод прожекторлар урнаштыру, юл хэрэкэте иминлеген арттыруга юнэлдерелгэн чаралар.</p> <p>Муниципаль берәмлек бюджетыннан финанслау ел саен чираттагы финанс елына бюджет формалаштырганда төгәлләштерелә. Финанслау күрсәткечләре, эшлэнгән проект-смета документациясен һәм барлык дәрәжәләрдәге бюджетлардан акчаларны фактта бүлөп бирүне исәпкә алып, төгәлләштерелергә тиеш.</p>
<p>Программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижәләре</p>	<p>Программаны тормышка ашыру нәтижәсендә 2030 елга түбәндөгеләр планлаштырыла:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Транспорт инфраструктурасын үстерү; 2. Гомуми файдаланудагы транспорт үсеше; 3. Жирлек юллары челтәрен үстерү; 4. Транспортның әйләнә-тирә мохиткә һәм халыкның сәламәтлегенә тискәре йогынтысын киметү; 5. Юл хэрэкэте иминлеген арттыру.

3. ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫНЫҢ ХӘЗЕРГЕ ТОРЫШЫ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

Олыяз авыл жирлеге «Территорияләр чикләрен билгеләү һәм «Кукмара муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль

берәмлекләренң статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 27-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә төзелде.

Олыяз авыл жирлеге көньяк-көнчыгышта Нырья авыл жирлеге, көньяк-көнбатышта Байлангар авыл жирлеге белән чиктәш, төньякка таба Сәрдекбаш һәм Олы Сәрдек авыл жирлекләре, көнчыгышта Янил авыл жирлеге һәм көнбатышта Зур Кукмара авыл жирлеге белән чиктәш.

Олыяз авыл жирлегенң гомуми мәйданы 4380 га тәшкил итә.

Олыяз авыл жирлеге халкы, Татарстан Республикасы Дәүләт статистикасы федераль хезмәтенң территорияль органы мәгълүматларына караганда, 2020 елга 1510 кеше тәшкил итә.

Олыяз авыл жирлегенң икътисади системасы агросәнәгать комплексын, кече бизнесны (хезмәт күрсәтүче өлкә) үз эченә ала. Жирлектә сәнәгать предприятиеләре юк. Авыл жирлегенң житештерү нигезен авыл хужалыгы тәшкил итә.

Олыяз авыл жирлегенң төп авыл хужалыгы специализациясе-бөртекле үсемлекчелек (бодай, арыш, арпа, кукуруз), терлекчелек-эре мөгезле терлек.

Жирлек территориясендә «Урал» АХЖК, Галиева Л. Р. КФХ, Әһлиуллина г. р. КФХ, Фәйзуллин Р. Г. КФХ эшли.

Олыяз авыл жирлеге составына Олыяз (административ үзәк), Олыяз, Балыклы, Югары Казаклар, Түбән Казаклар авыллары керә.

Олыяз авыл жирлегенң административ үзәге булып тора. Торак пунктның торак төзелеше шәхси торак йортлар һәм йорт яны участоклары белән тәкъдим ителгән.

Олыяз авыл жирлегендә хезмәт күрсәтү объектларыннан: Олыяз урта мәктәбе, Олыяз авылы мәдәният йорты, Балыклы авыл клубы, Түбән Казаклар авылы клубы, Олыяз авылы китапханәсе, Балыклы авылы китапханәсе, ФАП, ФП, почта элементсе бүлеге, сиез кибет.

Транспорт-коммуникация инфраструктурасы территорияләренә тышкы транспорт объектлары территорияләре, автобус тукталышлары), Тышкы элементләр территорияләре (тимер юл, гомуми файдаланудагы автомобиль юллары (бүлпел бирелгән полоса) керә.

4. АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ТРАНСПОРТКА СОРАУ, ХАЛЫКНЫҢ ЙӨРЕШЕ ҺӘМ ЙӨК ТАШУ КҮЛӘМЕ ҺӘМ ХАРАКТЕРЫНЫҢ ҮЗГӘРҮЕ ФАРАЗЫ.

Транспорт – авыл жирлеге инфраструктурасының икътисадның барлык тармаклары һәм халыкның йөк һәм пассажирлар йөртүгә булган ихтыяжларын канәгатьләндерә, житештерүчеләр һәм кулланучылар арасында төрле продукция төрләрен күчерә, халыкка һәркем файдаланырлык булган транспорт хезмәте күрсәтә торган иң мөһим өлеше. Транспортның тотрыклы һәм нәтижәле эшләве халыкның пассажирлар йөртүгә булган ихтыяжын тулысынча канәгатьләндерү һәм жирлекнең барлык предприятиеләренң уңышлы эшләве өчен кирәкле шарт булып тора. Авыл жирлегендә төп һәм бердәнбер пассажир транспорты булып такси һәм шәхси автотранспорт тора.

Олыяз авыл жирлеге составына 4 торак пункт керә.

Олыяз авыл жирлегенен торак пунктлары табигый һәм тарихи факторларга бәйле рәвештә төгәл чагылмаган турыпочмаклы структуралы урам-юл челтәре булган усадьба тибындагы төзелеш белән формалаштырылган.

Олыяз авыл жирлегендә төп транспорт артерияләре булып, төп урамнар һәм торак төзелешендә төп урамнар тора. Олыяз авылы – Үзәк, зур, яңа, Тауасты, яр бие, Яшел, Яшел тыкрык; Балыклы авылы-Үзәк, Тукай, Чишмә, Мәктәп урамы; Югары Казаклар авылы-1 Май, кече,яңа, яр бие; Түбән Казаклар авылы-М. Жәлил урамы,яр бие урамнары. Әлеге урамнар торак территорияләр эчендә һәм төп урамнар белән интенсив хәрәкәт белән бәйләнеше тәмин итә.

1 нче таблица Олыяз авыл жирлеге чикләрендә урам-юл челтәре буенча гомуми мәгълүматлар

№	Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлеге	2021 елга мәгълүматлар
1	Урам челтәренен гомуми озынлыгы	км	14,87
2	Урам челтәренен гомуми майданы	мең кв.м.	59,48
3	Урам-юл челтәре тыгызлыгы	км/км.кв.м	0,25

Олыяз авыл жирлегенен урам-юл челтәрен анализлау нәтижәсендә транспортның эшен катлауландыручы түбәндәге сәбәпләр ачыкланды:

- урам һәм юлларның техник торышы канәгатьләнәрлек булмау;
- машиналар йөрү өлешенен киңлеге житмәү (4-5);
- грунт юлларның шактый озын булуы;
- урамнарның билгеләнеше буенча дифференциацияләү булмау;
- жаяүлеләр хәрәкәтен тәртипкә китерү өчен кирәкле тротуарлар булмау.

2 нче таблица Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлегенен жирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юллары исемлеге

№ т/б	Автомобиль юлы яки урам исеме	Идентификация номеры	Озынлыгы, км
			Барлыгы
	Барлыгы:		
	Олыяз авылы		6,43
1.	Үзәк урам	92-633-452 101 ОП-МП-01	1,8
2.	Зур урам	92-633-452 101 ОП-МП-02	1,5
3.	Яңа урам	92-633-452 101 ОП-МП-03	0,78
4.	Яшел урам	92-633-452 101 ОП-МП-04	0,7

5.	Яр буге урамы	92-633-452 101 ОП-МП-05	0,5
6.	Тау асты урамы	92-633-452 101 ОП-МП-06	0,8
7.	Яшел тыкрык	92-633-452 101 ОП-МП-07	0,35
8.	Балыклы		3,4
9.	Чишмэ урамы	92-633-452 106 ОП-МП-08	0,6
10.	Үзэк урам	92-633-452 106 ОП-МП-09	2
	Тукай урамы	92-633-452 106 ОП-МП-10	1,82
	Мэктэп урамы	92-633-452 106 ОП-МП-11	0,22
	Югары Казаклар		2,6
	1 Май урамы	92-633-452 111 ОП-МП-12	0,9
	Кече урам	92-633-452 111 ОП-МП-13	0,5
	Яңа урам	92-633-452 111 ОП-МП-14	0,4
	Яр буге урамы	92-633-452 111 ОП-МП-15	0,2
	Түбән Казаклар		1,8
	М.Жәлил урамы	92-633-452 116 ОП-МП-16	1,3
	Яр буге урамы	92-633-452 116 ОП-МП-17	0,5

Транспорт инфраструктурасы объектлары белән заманча тәмин ителешне анализлау. Олыяз авыл жирлеге территориясендә 2021 елга жиңел һәм йөк автомобильләре саны 260 берәмлек тәшкил итә, шул исәптән жиңел автомобильләр – 236, йөк автомобильләре – 24 һәм алга таба үсеш тенденциясе бар.

5. ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН ҮСТЕРҮНЕҢ ПРИНЦИПАЛЬ ВАРИАНТЛАРЫ ҺӘМ МАКСАТЧАН КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ БУЕНЧА БӘЯЛӘУ

Шәхси торак төзелеше өчен территорияләр арту сәбәпле, урам-юл челтәренә йөкләнеш артачак.

Тышкы автомобиль юллары челтәрен үстерү буенча проект карарлары поселокларны тотрыклы эчке һәм тышкы транспорт элементләре белән тәмин итә торган жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына ремонт чараларын үткәрүдән гыйбарәт.

ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН ҮСТЕРҮНЕҢ МАКСАТЧАН КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ

Олыяз авыл жирлегенә транспорт инфраструктурасы системасының максатчан индикаторлары һәм үсеш күрсәткечләре.

3 нче таблица

Индикаторлар төркеме	Күрсәткеч	Үлчәү берәмлеге	2022	2023	2024	2025	2026-2030
Халык өчен транспорт хезмәтләреннән файдалану мөмкинлеге критерийлары	Автомобиль урамнары һәм юллар системасы	км	14,87	14,87	14,87	14,87	14,87
Урам-юл челтәрен үстерүгә ихтыяж күрсәткечләре	Урам-юл челтәренен гомуми озынлыгы	км	14,87	14,87	14,87	14,87	14,87
Урам-юл челтәре кулланучыларын колачлау дәрәжәсе күрсәткечләре	Транспорт белән тәмин ителеш	Берәмлек/1000 кеше	0,238	0,240	0,3245	0,246	0,250
	Юл хәрәкәте иминлеге	%	100	100	100	100	100
Урам-юл челтәренен ышанычлылыгы күрсәткечләре	Челтәрләрне реконструкцияләү күләме (бер ел эчендә)*	км	0	0	0	0	0

6. ЖИРЛЕКНЕҢ ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН ҮСТЕРҮ БУЕНЧА ЧАРАЛАРНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ ИСЕМЛЕГЕ ҺӘМ ЧИРАТЫ.

Генплан нигезендә, жирлекнең кирәкле транспорт элементсен тәмин итә торган һәм билгеләнеше һәм параметрлары буенча классификацияләнган, үсеп килүче транспорт агымнарын, шулай ук тышкы автомобиль юлларына чыгуны тәмин итә торган урам-юл челтәренен гамәлдәге структурасын саклап калып, автомобиль урамнары һәм юллары системасын булдыру күздә тотыла.

Торак пунктларда транспорт элементсенең куркынычсызлыгын, өзлексезлеген һәм уңайлылыгын тәмин итү өчен, Генераль план нигезендә урамнар һәм юллар төзү каралган.

Урам һәм юл категорияләрен СП 42.13330.2011 «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү. СНиП 2.07.01-89 актуальләштерелгән редакциясе» 9 нчы таблицада китерелгән классификация нигезендә билгеләргә кирәк

- төп (главные) урамнар;
- торак төзелешендәге урамнар: төп (основные);
- торак төзелешендәге урамнар: икенче дәрәжәле;

4 нче таблица

№ т/б	Автомобиль юлы яки урам исеме	Озындыгы, км				Автомобиль юлы классы	Автомобиль юлы категориясе ...
		Барлығы	Шул исәптән:				
			а/б	Щеб, грав.	Грунт		
	Олыяз авылы	6,43	4	2,27	0,16		
1	Үзәк урам	1,8	1,8			гади типтагы юл	Төп урам, торак төзелешендәге урам
2	Зур урам	1,5	1,5			гади типтагы юл	Төп урам, торак төзелешендәге урам
3	Яңа урам	0,78		0,62	0,16	гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
4	Яшел урам	0,7	0,7			гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
5	Яр буге урамы	0,5		0,5		гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
6	Тау асты урамы	0,8		0,8		гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
7	Яшел тыкрык	0,35		0,35		гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
8	Балыклы	4,64	1,53	2,56	0,55	гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
9	Чишмә урамы	0,6		0,6		гади типтагы юл	төп урам, торак төзелешендәге урам
10	Үзәк урам	2	1,36	0,24	0,4	гади типтагы юл	Торак төзелешендәге урам
	Тукай урамы	1,82	0,17	1,5	0,15		
11	Мәктәп урамы	0,22		0,22		Гади типтагы юл	төп урам, торак төзелешендәге урам
12	Югары Казаклар	2		1,23	0,77	гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
13	1 Май урамы	0,9		0,9		гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
14	Кече урам	0,5		0,33	0,17	Гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
15	Яңа урам	0,4			0,4	Гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
16	Яр буге урамы	0,2			0,2	Гади типтагы юл	төп урам, торак төзелешендәге урам
17	Түбән Казаклар	1,8		1,8		Гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
18	М.Жәлил урамы	1,3		1,3		Гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
19	Яр буге урамы	0,5		0,5		Гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
	Барлығы	16,18	8,61	6,12	1,45		

Урам-юл челтәренең тәкъдим ителгән структурасы транспорт проблемаларын мөмкин кадәр хәл итә: торак пунктларны кирәкле элементә белән тәэмин итә, төбәк

автоюлларына унайлы чыгу мөмкинлеген тээмин итэ, шулай ук, торак төзелешен әйләнеп үтөп, йөк һәм авыл хужалыгы транспорты хәрәкәте проблемасын хәл итә.

Транспорт инфраструктурасын үстөрү буенча чаралар транспорт инфраструктурасы объектларын үстөрүгә булган ихтыяжлар нигезендә түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- жирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын һәм алардагы ясалма корылмаларны паспортлаштыру һәм кадастр исәбенә алу;

- жирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы хужасыз автомобиль юлларын һәм аларга ясалма корылмаларны муниципаль милеккә рәсмиләштерү;

- жирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын һәм андагы ясалма корылмаларны агымдагы ремонтлау;

күрсәткечләре, категорияләренә карап, юлларның эксплуатацион характеристикаларына карата стандартлар таләпләренә туры килә торган юл-урам чөлтәре участкаларын саклау,

- Олыяз авыл жирлегенә генераль планы нигезендә юл-урам чөлтәрен төзү;

- жирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын һәм андагы ясалма корылмаларны капитал ремонтлау;

- жирлек территориясендә юл хәрәкәтен оештыру проектын эшләү;

жирлек территориясендә юл хәрәкәтен оештыру проектын кертү;

- жирлек торак пунктларының үзәк өлешендә каты өслекле жәяүлеләр тротуарлары ясау

;

- торак пунктлар арасында велосипед маршрутларын оештыру.

7. ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ҮСЕШЕ ЧАРАЛАРЫН ФИНАНСЛАУ КҮЛӘМНӘРЕН ҺӘМ ЧЫГАНАКЛАРЫН БӘЯЛӘУ

2022-2030 елларга Олыяз авыл жирлегенә урам-юл чөлтәре объектларын модернизацияләү буенча беренчел чараларга кирәкле акчаларның гомуми күләме 450 мең сум тәшкәл итә.

урам-юл чөлтәрен үстөрү буенча гамәлгә ашырыла торган һәм гамәлгә ашыру поанлаштырыла торган проектларны исәпкә алып, Транспорт инфраструктурасы б, шулай ук аларның финанс кертәмнәренә булган өстәлекле ихтыяжлары 2022 -2030 елларга бүленгән. Алынган нәтижәләр (2022 ел бәяләре белән)

5 нче таблица

Олыяз авыл жирлегенә Транспорт инфраструктурасын комплекслы үстөрү программасын тормышка ашыру чорына инвестицияләр күләмен бүлү, мең сум.

№т/б	Хезмәт төрләре	Программаны тормышка ашыруга инвестицияләр					Барлығы
		2022	2023	2024	2024	2026-2030	
1	Юлларны ремонтлау	3000	3000	3000	3000	6000	30000
2	Юлларны карап тоту	100	100	100	100	600	1000
3	Яктырту	20	20	20	20	120	200

Транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын тормышка ашыруга акчаларны хак куеп бүлү (оценочное распределение денежных средств) (2021 ел баяларе белән)

6 нчы таблица

Олыяз авыл жирлеге программасын тормышка ашыруга акча жәлеп итү чыганакалары, мең сум

№т/б	Атамасы	Барлык дәрәжәдәге бюджетлар һәм шәхси инвесторлар	Шул исәптән, федераль бюджет	Шул исәптән, ТР бюджеты	Шул исәптән, жирле бюджет	Шул исәптән, бюджеттан тыш чыганакалар
1	Юлларны ремонтлау	30000	0	24000	6000	0
2	Юлларны карап тоту	1000	0	800	200	0
3	Яктырту	200	0	200	0	0

8. ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ҮСЕШЕ ЧАРАЛАРЫНЫҢ НӘТИЖӘЛЕЛЕГЕН БӘЯЛӘУ

Программа чараларын тормышка ашыру нәтижәлелеген комплекслы бәяләү аны гамәлгә ашыру вакыты дәвамында һәм аны тормышка ашыру тәмамланганнан соң ел саен гамәлгә ашырыла һәм үз эченә муниципаль программа чараларының үтәлеше дәрәжәсен бәяләүне һәм муниципаль программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләүне ала.

- жирлекнең транспорт инфраструктурасын үстерү;
- тормыш эшчәнлегенең башка өлкәләре белән балансланган һәм координацияләнган;
- социаль-икътисадый үсеш өчен шартлар формалаштыру;
- юл хәрәкәте иминлеген арттыру;
- халыкка, икътисадый эшчәнлек алып баручы юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә транспорт хезмәте күрсәтүнең нәтижәлеге сыйфаты;
- жирлекнең әйләнә-тирә мохитенә транспорт инфраструктурасының тискәре йогынтысын киметү

9. ОЛЫАЗ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ОБЪЕКТЛАРЫН ПРОЕКТЛАУ, ТӨЗҮ, РЕКОНСТРУКЦИЯЛӘУ ӨЛКӘСЕНДӘ ИНСТИТУЦИОН ҮЗГӘРТҮЛӘР, ЭШЧӘНЛЕКНЕ ХОКУКЫЙ ҺӘМ МӘГЪЛҮМАТИ ТӘЭМИН ИТҮНЕ КАМИЛЛӘШТЕРҮ БУЕНЧА ТӘКЪДИМНӘР

Кукмара муниципаль районы Башкарма комитеты, Олыяз авыл жирлеге башкарма комитеты Программа чараларын тормышка ашыру барышын гомуми контрольдә тота, шулай ук Программаны тормышка ашыру барышында оештыру, методик һәм контроль функцияләр башкара:

- чараларны финанслау күләмнәрен һәм чыганаclarын аныклап, Программаны гамәлгә ашыру буенча ел саен үткәрелә торган чаралар планын эшләү;
- программа чараларын тормышка ашыруны вакыты, эчтәлеге, финанс чыгымнары һәм ресурслар буенча контрольдә тоту;
- программа чаралары комплексын гамәлгә ашыру буенча эшне методик, мәгълүмати һәм оештыру ягыннан тәмин итү.

Программаны тормышка ашыру кысаларында институциональ үзгәрешләр күздә тотылмый. Идарә структурасын, шулай ук транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү өлкәсендә эшчәнлекне тормышка ашырганда үзара бәйләнешләрнең характерын үзгәрешсез калдыру күздә тотыла.

Олыяз авыл жирлеге территориясендә транспорт инфраструктурасын үстерүнең Программаның максатчан күрсәткечләренә ирешүгә юнәлдерелгән норматив-хокукий һәм мәгълүмати тәмин ителешен камилләштерү барышында Россия Федерациясенә региональ һәм федераль законнарына даими мониторинг нигезендә шәһәр төзелеше проектлары нормативларына вакытында үзгәрешләр кертүне тәмин итәргә кирәк.

Әлеге Программа транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына карата таләпләрне һәм рекомендацияләрне регламентый торган законнар, карарлар, күрсәтмәләр, методик рекомендацияләр һәм башка норматив-хокукий актлар үз көченә кәргәндә корректировкакалырга яисә янадан каралырга тиеш.

Максатчан индикаторларны һәм күрсәткечләренә, куелган максатларга ирешү динамикасына һәм темпларына, тышкы моxиттә үзгәрешләргә, социаль-икътисадый шартларга һәм башка факторларга бәйле рәвештә корректировкакалу мөмкинлеге карала.

Программаны мәгълүмат белән тәмин итү массакуләм мәгълүмат чаралары, ижтимагый берләшмәләр һәм оешмалар өчен дә, аерым гражданныр өчен дә программаны тормышка ашыру барышы һәм аның аерым чаралары турында мәгълүматның транспарантлыгы принцибын үтәп гамәлгә ашырыл.

Әлеге Программа «Жирлекләренә, шәһәр округларының Транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында» Россия Федерациясә Хөкүмәтенә 2015 елның 25 декабрәндәге 1440 номерлы карары нигезендә эшләнгән.

Жирлекләренә һәм шәһәр округларының транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын эшләү һәм раслау мониторингын гамәлгә ашыру тәртибе Россия Транспорт министрлыгының 2016 елның 26 маендагы 131 номерлы боерыгы белән билгеләнгән.